

„Jel-kép-ző” - Emlékkiállítás Makoldi Sándor születésének 80. évfordulója alkalmából

2025. június 5.

Tisztelt Ünneplő Közösség!

A Teremtő kifürkészhetetlen akaratából olykor születnek emberek, akiknek alakja és életműve elegánsan dacol a tér-idő dimenziókkal. Ha nem lennének a nemzetnek mindig újabb táltosai, lelki közvetítői, titokzatos időutazói, lassan sorvadnának erős gyökereink, fakulna az ősi, átörökített tudás ragyogása, és szürkülnének néphagyományaink színei.

Makoldi Sándor a magyar őstíkok avatott ismerője és hiteles feltárója volt.

Felkent és zseniális titoknyitogatóként pontosan tudta, hogyan és miként nyúljon tudott és öntudatlan örökségünk finom szövetéhez. Adja magát a kérdés: honnan jött, miből táplálkozott ez a kifogyhatatlan lendület és elmélyült kitartás egy olyan korban, mely messze nem kedvezett a hozzá hasonló „küldötteknek”...

Én hiszek abban, hogy aki teremtő bölcsességgel érkezik erre a világra, az semmilyen körülmények között sem kerülheti el, hogy viszonyítási ponttá váljon. És hiszek abban is, hogy a magukkal ragadó energiák áramlásának fenntartója az elméleti gondolkodás, a kutatás, az alkotás és a tudásátadás egyensúlya. Ez a kifinomult harmónia adja azt a páratlan teljességérzetet, amely a Makoldi-univerzumot jellemzi. Makoldi, a festő, a tanár a néprajztudós - de leginkább az ily módon besorolhatatlan Jelenség - szemlélet- és közösségformáló életművet hagyott szeretett nemzetére.

Szemet és szívet gyönyörködtető munkái mély jelentéssel bíró jelképrendszerek bonyolult metszetében született szakrális vallomások magyarságunkról, a néplélekről és a transzcendens világhoz való kötődésünkről. Képei előtt állva erős az érzés, hogy kimond helyettünk dolgokat. Mélyen lakozó ősi titkokat, melyeket mi magunk sokszor nem tudunk értelmezni, nem merünk szavakba önteni. Makoldi valójában a mi szemünkkel és a mi kezünkkel festett. A magyarság egy, közös Szemével és Kezével.

Ő maga is azt vallotta, hogy ha a beszélt és írott önkifejezés mellett népzenénk és néptáncunk anyanyelv, akkor a körnek szükségszerűen be kell zárulnia az alkotó-anyanyelvvel - azzal a képzőművészeti megnyilvánulással, amely az ösztönös, spirituális, gyermeki lélekközelségből táplálkozik.

Egy helyen így fogalmazott: „Közben a népművészetről is „kiderült” - mert megtapasztalták - hogy mély tartalmakat, tapasztalatokat hordoz, s ugyanazon szemlélettel, mint a gyermekrajzok. Bebizonyosodott, láthatóvá, tapasztalhatóvá vált, hogy ez a természetes, vizuális anyanyelvünk. S a vizuális „tárgyalkotó” népművészet egyenrangú a szóbeli hagyatékunkkal: kép-jel és szó-kép egybecseng a magyarban.”

Ezt látjuk ma itt: jeleket, képeket, jelképzést - a kapcsolódó szóképek pedig itt kavarnak gondolatainkban. A képek szimbólumvilága tiszta forrásból merítkezve tükrözi a magyarság ősi világképét.

Makoldi Sándor azok közé a merész, nonkonformista, nyughatatlan és szabálytalan gondolkodók közé tartozott, akik büszkén és következetesen elutasították a materialista - vagy egyszerűen nyugati típusú - szemléletet a magyarság eredetéről. Azok közé, akik az igazságot mélyebb, távolabbi, spirituálisabb dimenziókban keresték - és találták meg. Ezek a nagyszerű Kutatók és nagyszerű Magyar Emberek mélyen hittek és hisznek abban, hogy a magyar népi kultúra ősi és szakrálisabb tudást őriz, mint amit a köztudat vagy a tudományos kánon elismer. Ki merték mondani, hogy népi, szakrális hagyományvilágunk és motívumkincsünk kódolt tudást hordoz - egy kiforrott világrend leképezését, a lélek, a szellem és az anyag magas szintű szintézisét.

E körök tagjai rendületlenül vallják, hogy mi, magyarok, gyönyörű egyszerűséggel, genetikusan hordozzuk e világ dekódolásának képességét - csupán meg kell tanulnunk élni vele. Kultúránk szerves, szervült - azaz elválaszthatatlan része életünknek, nekünk magunknak - bármerre is sodor egyéni sorsunk. Mondhatnánk, hogy Makoldinak mindennek tudatában könnyű dolga volt - mert úgy festhetett, mintha valaki vezette volna a kezét. Ösztönösen, mélyről, akár csukott szemmel. Természetesen a festőnek soha sincs könnyű dolga, esetében mégis érezzük a vezetést, az alkotófolyamat természetes, mélyről fakadó folyását, a kézzel fogható, élő hitvallást.

A Mester 80 éve született. Még csak 80 esztendő lenne. A Teremtő szándéka azonban felettünk áll. Nekünk az Ő akaratában megnyugodva most feladatunk és felelősségünk van. Monumentális öröksége kötelez. Ezt a felelősséget átérezve adományozta tavaly a Magyar Művészeti Akadémia közössége a Postumus Honoris Causa megtisztelő címet és ezért került most sor a kerek évforduló fókuszában erre a kiállításra itt, a magyar művészeti élet szellemi központjában.

Makoldi Sándor kivételes életműve útmutatás mindazoknak, akik keresik a gyökereket, keresik a válaszokat a létezés, a közösségben létezés mibenlétéről, a minőségi értékteremtés lehetőségeiről.

Mi, akik a közösségi művelődés reformján, a helyi közösségek módszeres megerősítésén dolgozunk, kezdettől hisszük, hogy - jóllehet a minőségi szakmai munka az origo - ám önmagában nem elegendő. Mert identitásunk gyökerei mélységes mélybe nyúlnak, őseink felhalmozott és átörökített tudása a vérünkben van. Ezért vállaltuk fel, hogy a szerves magyar műveltség gondolkörét, melyet Makoldi is vallott - törekvéseink katalizátorának tekintjük.

Tudjuk, hogy soha nem szűnünk meg adósok lenni hiedelem- és mítoszvilágunk megismerésével és megismertetésével. Nem lankadhatunk fiataljaink nevelésében, identitásuk alakításában, a példamutatásban és a közösségépítésben. Kegyelem, hogy a Makoldi-univerzum tovább élhet és gyarapodhat családtagjai napi szintű tanúságtétele és a Makoldi Sándor Központ magas színvonalú szintetizáló szakmai munkája által. Kegyelem, hogy ez a kiállítás is úgy tud szakadatlan mozgásban maradni, hogy a befogadást számos avatott kísérő aktivitás segíti - kimozdítva ezzel az anyagot a statikus létezésből, felemelve az elmét a komplex gondolkör magasságába.

A Magyar Művészeti Akadémia Népművészeti Tagozata, a Nemzeti Művelődési Intézet, annak Makoldi Sándor Központja, valamint a Makoldi család példaértékű összefogásában született csodálatos, misztikus tárlat minden bizonnyal beég mindazok lelkébe, akik ellátogatnak ide.

Itt minden látogató egy mély önismereti utazásra indul - saját magyarsága és identitása végtelen útjain.

Fogadják szívből jövő köszönetemet és elismerésem a kulturális kormányzat és a nemzet nevében azért az elkötelezett és fáradhatatlan munkáért, melynek nyomán mindez megvalósulhatott.

A *Szuszékokra Rótt Üzenet* értőjének Képekbe Rótt Üzenete itt van most körülöttünk. Tapintsuk, értsük, éljük, érezzük és vigyük magunkkal ezt az üzenetet, mert erőt és hitet ad a zárándokutunk megjárásához.

Köszönöm szépen a megtisztelő figyelmet!